

РЕЦЕНЗІЯ

доктора психологічних наук, професора

Шульженко Діни Іванівни

на дисертацію Якуби Лесі Станіславівни

«Індивідуально-орієнтований підхід до формування діалогічної компетентності дошкільників з порушенням інтелектуального розвитку»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії

у галузі знань 01 освіта/педагогіка

за спеціальністю 016 спеціальна освіта

Актуальність запропонованої теми не викликає сумнівів у зв'язку з необхідністю проведення ранньої превентивної корекції інтелектуальних порушень у дітей.

У зв'язку з чим автором дисертації на основі багатьох підходів було здійснено в першому розділі «Теоретико-методологічні засади формування діалогічної компетентності дошкільників з порушеннями інтелектуального розвитку» системний теоретико-методологічний та історичний аналіз проблеми формування діалогічної компетентності дітей з порушенням інтелектуального розвитку.

За результатами теоретичного аналізу були виділені такі компоненти діалогічної компетентності : мотиваційно-особистісний, діяльнісно-ситуативний, комунікативно-мовленнєвий, та когнітивно-мисленнєвий, що говорить про глибоке структурно логічне визначення автором та охоплення всіх напрямів всебічного вивчення світових та українських стратегій та тенденцій вирішення проблеми корекційного розвитку дітей дошкільного віку. Нам імponує, позиція автора щодо переконаності в тому, що індивідуально-орієнтовний підхід його спрямованість та обґрунтування дозволяє корекційно-педагогічному процесу та його виконавцям педагогам та батькам, спрямовувати мовлення дітей на самокомпетенцію та самокорекцію. Втім, Л. Якуба провела дослідження в рамках інноваційних дефініцій компетентності, збагативши теоретичні можливості сучасної спеціальної освіти.

У другому розділі «Експериментальне дослідження стану сформованості діалогічної компетентності дітей дошкільного віку з ППР, наявних бар'єрів та фасилітаторів для її формування у індивідуально-орієнтованому підході» емпіричне дослідження особливостей діалогічної компетенції розкрило здатність автора рецензованої дисертації розробити критерії та показники оцінювання конкретно для дітей з інтелектуальними порушеннями, що вперше зроблено Лесею Якубою в українській корекційній педагогіці та психології.

Окрім здобутих наукових даних автор дослідження представила нам зміст організації консультативно-просвітницької роботи з батьками; психолого-педагогічну технологію праці фахівця та модель формування діалогічної

компетентності дошкільників з інтелектуальними порушеннями в третьому розділі «Психолого-педагогічна технологія подолання бар'єрів і підсилення фасилітації в процесі формування діалогічної компетентності дошкільників з порушеннями інтелектуального розвитку в індивідуально-орієнтованому підході».

Послідовно і деталізовано виписано автором саме індивідуально-орієнтовний підхід як найбільш валідний для експериментальної роботи на формувальному етапі

Із тексту третього розділу ми високо оцінюємо етапи, методику, технології необхідної корекційної роботи, яку ми пропонуємо реалізувати в рекомендаціях для роботи батьків та фахівців з проблеми превентивної корекції мовлення та інших вторинних порушень у дошкільників

Робота представляє собою практичну цінність для спеціальних дошкільних установ.

Автор виявила високу наукову ерудицію, досягла поставленої дослідницької мети, чим зробила вагомий внесок у розширення і збагачення наукового знання у спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Аналіз дисертації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертація «Індивідуально-орієнтований підхід до формування діалогічної компетентності дошкільників з порушенням інтелектуального розвитку» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомое теоретичне і прикладне значення, заслуговує позитивної оцінки, відповідає Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 і може бути подана до розгляду до спеціалізованої вченої ради на предмет допуску до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 016 спеціальна освіта.

Рецензент

доктор психологічних наук, професор,

професор кафедри психокорекційної

педагогіки і реабілітології Українського

державного університету імені Михайла

Драгоманова

